МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «Фінанси, банківська справа та страхування»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/ .

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2024-2025 навч. року** за анкетою: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають *Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*.

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ.

Всього опитані **6 респондентів** (здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр», крім 1 курсу), що склало **43%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою.

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 1.

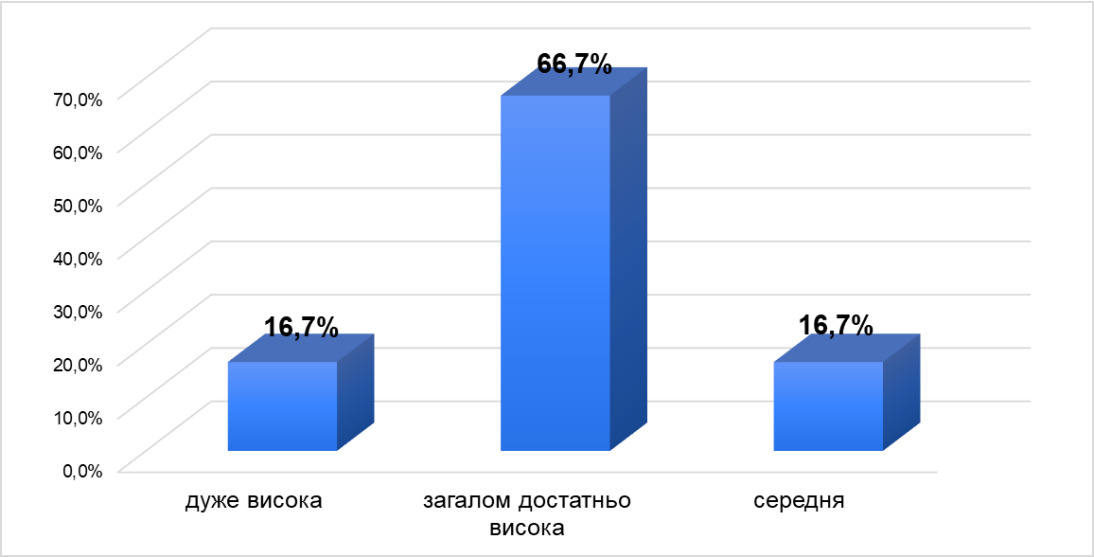

Рисунок 1 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти *(у відсотках)*

З аналізу рисунку 1 не важко пересвідчиться у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 16,7% та «загалом достатньо висока» 66,7%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

Рисунок 2 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 2 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 100% «ні, не стосуються зовсім».

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?»*. Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

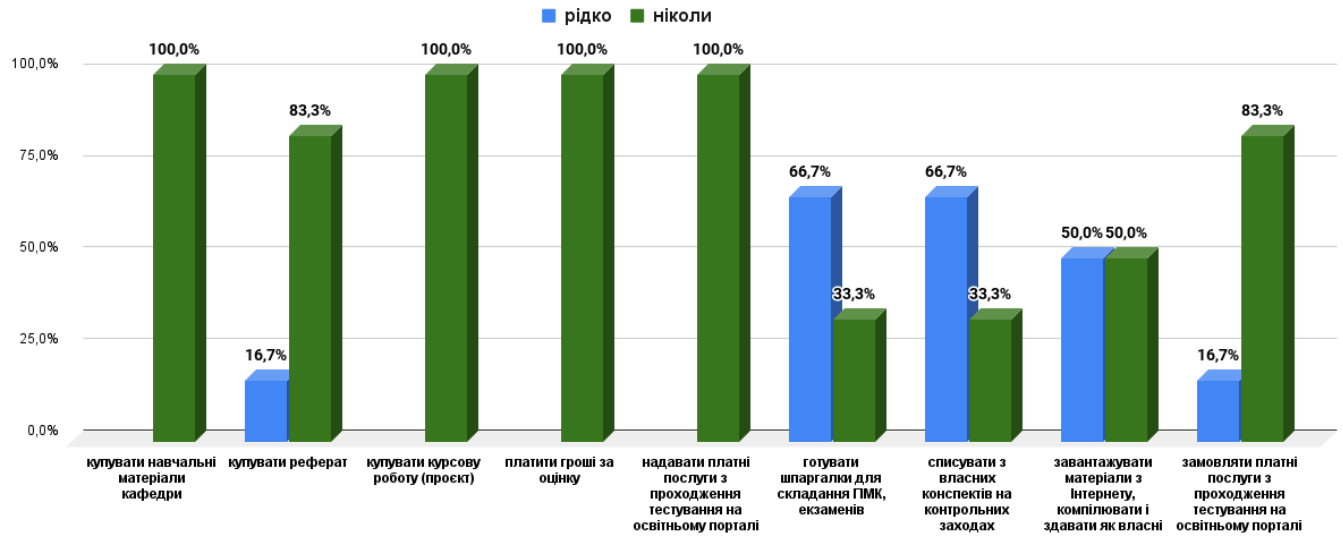

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті *(у відсотках)*

Аналіз відповідей показує, що в середньому 75,9% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «часто» і «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (66,7%); списували з власних конспектів на контрольних заходах (66,7%); завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали як власні (50%).

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб отримати потрібну оцінку;

– для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;
– для того, щоб не робити особисто реферат;
– для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт);
– в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
– для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену;
– для отримання грошових коштів.

Дали відповідь на це запитання **4 (50%)** з **8** респондентів, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб: «для того, щоб не здавати лабораторні/практичні роботи» - 2 респонденти (50% – 2 курсу), «для того, щоб отримати потрібну оцінку» - 2 респонденти (50% – 2 курсу), «для того, щоб не робити особисто реферат» - 1 респондент (25% – 2 курсу), «для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт)» - 2 респондента (50% – 2 курсу) та «для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену» - 1 респондент (25% – 2 курсу).

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

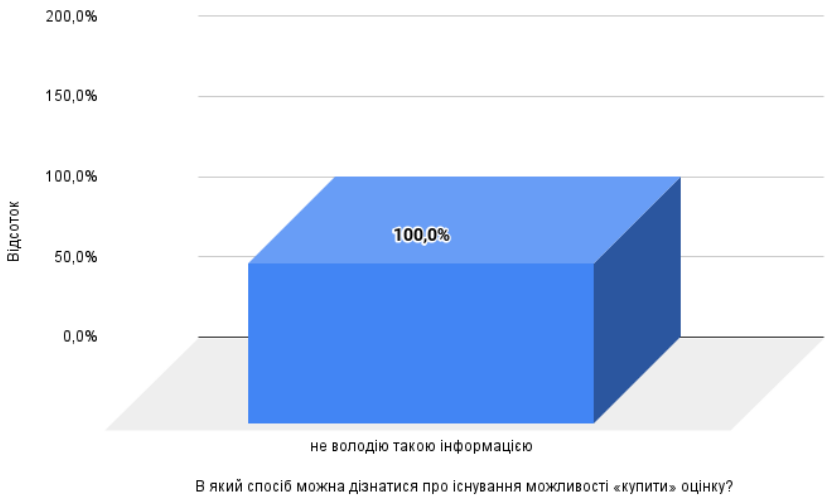

Рисунок 4 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

З рисунку 4 видно, що 100% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати*

повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)». Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

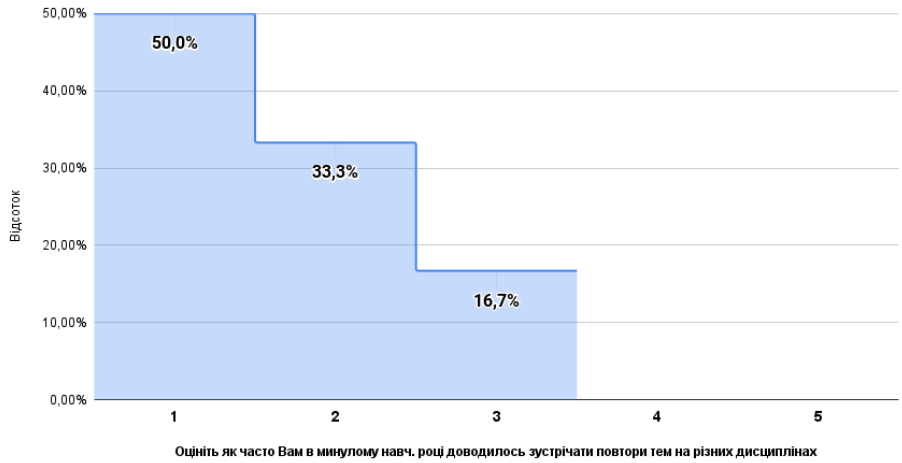

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 5 показує, що 50% здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 33,3% «скоріш не доводилось».

7. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?»* респонденти відповіли, що не доводилось 83% та важко відповісти 17% (рис. 6).

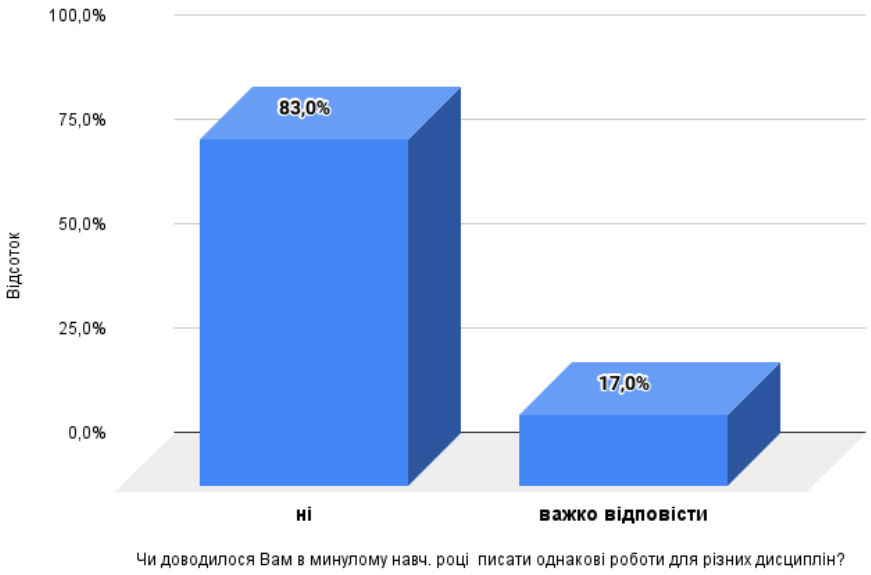

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

8. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?»* 17% респондентів відповіли, що не доводилось, та 83%, відповідно, «так» (рис. 7).

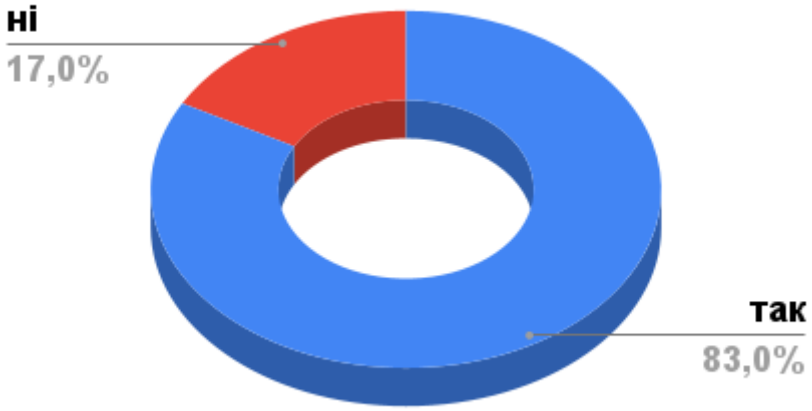

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності *(у відсотках)*

9. На питання *«Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?»* здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 33,3% як «помірне навантаження» та 33,3% «скоріш надмірне» (рис. 8).

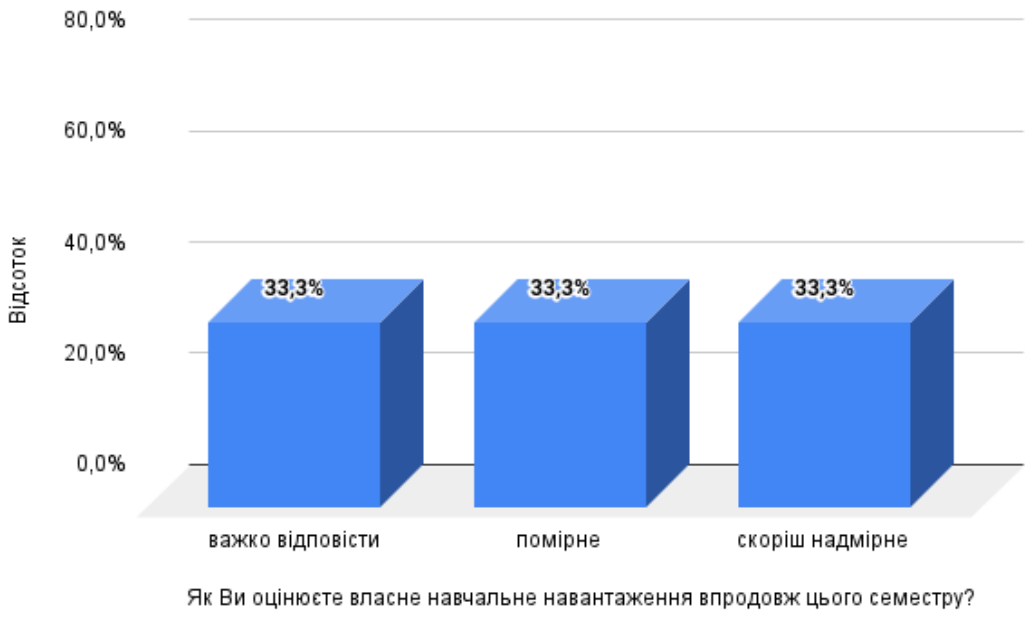

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*.

Висновки

В університеті діє Кодекс честі https://cutt.ly/h4VNVxz, який встановлює загальні моральні принципи та правила етичної поведінки осіб, що працюють і навчаються в університеті. З метою запобігання недоброчесності та необ'єктивності оцінювання контрольних заходів в ТДАТУ діє Антикорупційна програма ТДАТУ https://cutt.ly/JwxmTc74 та Положення про академічну доброчесність учасників

освітнього процесу в ТДАТУ. Дотримання політики академічної доброчесності забезпечують створені в університеті структурні підрозділи. Освітній процес в ТДАТУ регламентований Положенням про організацію освітнього процесу у ТДАТУ імені Дмитра Моторного https://cutt.ly/x4CGFxt. Також в ТДАТУ діють інші документи, які містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності: Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти https://cutt.ly/i4VBpa4, Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату https://cutt.ly/T4VBfBC, накази ректора університету про боротьбу з корупцією.

За підсумками проведеного моніторингу 43 % респондентів прийняло участь у моніторингу оцінювання академічної доброчесності за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» за підсумками літньої сесії 2023-2024 навчального року.

В процесі аналізу моніторингу було зосереджено увагу на наступних складових:

1) Моніторинг оцінювання здобувачами вищої освіти академічної доброчесності за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» показав, що аналіз якості освіти в ТДАТУ на високо-достатньому рівні (16,7 % та 66,7 % відповідно).

2) Рівень корупції в університеті оцінено 100 %, як «ні, не стосується зовсім».

3) В середньому 75,9 % респондентів засвідчили, що недоброчесність в університеті не здійснювали. Але, слід відмітити, що динаміка відповідей респондентів, що вказали «часто» і «рідко» списували з власних конспектів на контрольних заходах (66,7%); списували з власних конспектів на контрольних заходах (66,7%); завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали як власні (50%) все ще присутня, порівняно з минулим періодом, але має тенденцію до зменшення. На такі дії респондентів спонукало та ж сама потреба - отримати потрібну оцінку (50%: 2 респ.).

4) «взагалі не доводилось» (50%) та «скоріш не доводилось» (33,3%) в даному опитуванні респонденти реагували на питання щодо повторення тем в розрізі різних дисциплін порівняно з минулим навчальним роком, на що доречно зосередити увагу, враховуючі постійний моніторинг складових освітніх компонент в розрізі тематики різних навчальних

5) Вагомої уваги продовжує набувати питання «*Чи доводилося Вам в цьому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?»,* 83 % респондентів відповіли, що не доводилось, та 17 %, відповідно, «так», що на багато менше відповідно даних показників, порівнюючи з моніторингом опитування респондентів, що був проведений в 1 семестрі 2023-2024 навч. року за анкетою: «Академічна доброчесність».

З урахування даних моніторингу та рішення засідання робочої групи «Фінанси, банківська справа та страхування» пропонується:

- продовжити оновлення і виправлення інформації в гугл-таблицях

обов’язкових освітніх компонент та дисциплін за вибором здобувача відповідно до робочих програм діючого навчального року з залученням гаранта, завідувачів кафедри, ведучих викладачів;

- збільшити періодичність та систематичність проведення куратором, відділом моніторингу якості освітньої діяльності університету проведення семінарів-зустрічей щодо академічної доброчесності у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ТДАТУ;
- на початку освітнього процесу кожного року для проведення зимової та літньої сесій на кожній освітній компоненті у вкладці на освітньому порталі зробити вкладку-пам’ятку здобувачу щодо академічної доброчесності в межах дисципліни та загалом освітнього процесу університету;
- на підставі змін Закону України «Про вищу освіту» № 842 від 13.06.2024р. провести семінари щодо дотримання норм академічної доброчесності.

Гарант ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» другого (магістерського) рівня вищої освіти — Олена Яцух

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ, к.т.н, доцент — Радміла СКЛЯР